

Ročník 2013

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 89

Rozeslána dne 30. července 2013

Cena Kč 53,-

O B S A H:

223. Zákon, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
224. Nález Ústavního soudu ze dne 22. května 2013 sp. zn. Pl. ÚS 31/10 ve věci návrhu na zrušení § 11 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 396/2012 Sb.
-

223

ZÁKON

ze dne 21. června 2013,

kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 254/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 13/2002 Sb., zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 86/2002 Sb., zákona č. 120/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 356/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 326/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 125/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 392/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 59/2006 Sb., zákona č. 74/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 222/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 378/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 301/2009 Sb., zákona č. 151/2011 Sb., zákona č. 298/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 466/2011 Sb., zákona č. 115/2012 Sb. a zákona č. 333/2012 Sb., se mění takto:

1. V § 1 úvodní část ustanovení zní: „Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie⁶²⁾“.

2. Poznámky pod čarou č. 1 a 62 znějí:

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

Směrnice Rady 98/83/ES ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě.

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES ze dne 24. září 1998 o zřízení sítě epidemiologického dozoru a kontroly přenosných nemocí ve Společenství.

Rozhodnutí Komise 2000/96/ES ze dne 22. prosince 1999 o přenosných nemocích, které musí být postupně podchy-

ceny sítí Společenství podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/54/ES ze dne 18. září 2000 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí biologickým činitelům při práci (sedmá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí.

Rozhodnutí Komise 2002/253/ES ze dne 19. března 2002, kterou se stanoví definice případů pro hlášení přenosných nemocí do sítě Společenství podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES.

Rozhodnutí Komise ES 2003/534/ES ze dne 17. července 2003, kterým se mění rozhodnutí č. 2119/98/ES Evropského parlamentu a Rady a rozhodnutí 2000/96/ES, pokud jde o přenosné nemoci uvedené v těchto rozhodnutích, a kterým se mění rozhodnutí 2002/253/ES, pokud jde o definice případů pro přenosné nemoci.

Rozhodnutí Komise 2003/542/ES ze dne 17. července 2003, kterým se mění rozhodnutí 2000/96/ES, pokud jde o fungování specializovaných sítí epidemiologického dozoru.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. února 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS.

Rozhodnutí Komise 2007/875/ES ze dne 18. prosince 2007, kterým se mění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES a rozhodnutí 2000/96/ES, pokud jde o přenosné nemoci uvedené v těchto rozhodnutích.

Rozhodnutí Komise 2008/426/ES ze dne 28. dubna 2008, kterým se mění rozhodnutí 2002/253/ES, kterým se stanoví definice případů pro hlášení přenosných nemocí do sítě Společenství podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/148/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně zaměstnanců před riziky spojenými s expozicí azbestu při práci.

Rozhodnutí Komise 2009/177/ES ze dne 31. října 2008, kterým se provádí směrnice Rady 2006/88/ES, pokud jde o programy dozoru a eradikace a status členských států, oblastí a jednotek prostých nákazy.

Rozhodnutí Komise 2009/363/ES ze dne 30. dubna 2009, kterým se mění rozhodnutí 2002/253/ES, kterým se stanoví definice případů pro hlášení přenosných nemocí do sítě Společenství podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES.

Rozhodnutí Komise 2009/539/ES ze dne 10. července 2009, kterým se mění rozhodnutí 2000/96/ES, o přenosných ne-

mocích, které musí být postupně podchyceny sítí Společenství podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES.

Rozhodnutí Komise 2009/540/ES ze dne 10. července 2009, kterým se mění rozhodnutí 2002/253/ES, pokud jde o definice případů pro hlášení chřipky A(H1N1) do sítí Společenství.

Rozhodnutí Komise 2009/547/ES ze dne 10. července 2009, kterým se mění rozhodnutí 2000/57/ES o systému včasného varování a reakce pro účely prevence a kontroly přenosných nemocí podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 2119/98/ES.

Směrnice Rady 2010/32/EU ze dne 10. května 2010, kterou se provádí Rámcová dohoda o prevenci poranění ostrými předměty v nemocnicích a ostatních zdravotnických zařízeních, uzavřená mezi HOSPEEM a EPSU.

⁶²⁾ Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 851/2004 ze dne 21. dubna 2004 o zřízení Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, v platném znění. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 ze dne 27. října 2004 o materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami a o zrušení směrnic 80/590/EHS a 89/109/EHS, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o kosmetických přípravcích.“

3. V § 2 odst. 10 a 11, § 3a odst. 4, § 3b odst. 1 a 2, § 26 odst. 1 a 2, § 75a odst. 1 a 3, § 80 odst. 1 písm. p), § 80 odst. 5, 6 a 7, § 82 odst. 2 písm. b), § 84 odst. 1 písm. a), § 84 odst. 2 a 5, § 92 odst. 1 a v § 100d se slova „Evropského společenství“ a slova „Evropských společenství“ nahrazují slovy „Evropské unie“.

4. V § 2 odst. 10 se za slovo „nestanoví-li“ vkládají slova „přímo použitelný předpis Evropské unie nebo“.

5. V § 3 odstavec 5 zní:

„(5) Žádost podle odstavce 4 musí obsahovat ukazatel, kterého se nedodržení týká, důvody nedodržení hygienického limitu včetně vyhodnocení možnosti jiného zajištění dodávky pitné vody, návrh nápravných opatření včetně časového rozvrhu prací a odhadu ná-

kladů, zásobovanou oblast a počet zásobovaných obyvatel, návrh doby trvání povolení, přehled nedodržení hygienického limitu jakéhokoli ukazatele za posledních 12 měsíců, posouzení zdravotních rizik a navrhovaný rozsah a četnost kontroly jakosti pitné vody.“

6. V § 3 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) V povolení podle odstavce 4 příslušný orgán ochrany veřejného zdraví určí maximální hodnotu dočteného ukazatele a dobu odstranění závady.“

7. V § 3a odst. 1 větě první se za slova „věty třetí“, vkládají slova „nebo v případě, že povolení již vydáno bylo, ale doba nedodržení hygienického limitu přesáhla 30 dnů během posledních 12 měsíců,“.

8. V § 3a se na konci odstavce 8 doplňuje věta „Dále jsou osoby uvedené v § 3 odst. 2 povinny neprodleně zajistit zásobování pitnou vodou pro odběratele vyloučené nebo omezené v zásobování vodou.“

9. V § 3a odst. 9 se věta druhá zrušuje.

10. V § 4 odst. 1 se na začátek textu písmene a) vkládají slova „odběr vzorků pitné vody a jejich laboratorní“ a slova „ , která splňuje požadavky upravené prováděcím právním předpisem“ se nahrazují slovy „upravené prováděcím právním předpisem nebo povolené příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví podle odstavce 8; u ukazatelů, pro které není metoda prováděcím právním předpisem upravena nebo povolena, se postupuje podle metody, která odpovídá požadavkům upraveným prováděcím právním předpisem,“.

11. V § 4 odst. 6 větě první se slova „Zjistí-li osoba uvedená v § 3 odst. 2“ nahrazují slovy „Existuje-li u dané zásobované oblasti podezření na“, slova „nebo součástí pitné vody“ se nahrazují slovy „nebo mikroorganismů“ a slovo „neprodleně,“ se nahrazuje slovy „osoba uvedená v § 3 odst. 2 neprodleně zjistí koncentraci nebo množství této látky nebo mikroorganismu a“, a ve větě druhé se slova „nebo součástí“ nahrazují slovy „nebo mikroorganismů“.

12. V § 4 se doplňuje odstavec 8, který zní:

„(8) Příslušný orgán ochrany veřejného zdraví povolí použití jiné metody laboratorní kontroly pitné vody, než stanoví prováděcí právní předpis, pokud navrhovatel prokáže, že získané výsledky jsou nejméně tak spolehlivé jako výsledky získané pomocí metody upravené prováděcím právním předpisem.“

13. V § 5 odstavec 6 zní:

„(6) Žádost o povolení podle odstavce 5 písm. a) nebo b) musí dále obsahovat u právnické osoby ob-

chodní firmu nebo název a sídlo a u fyzické osoby jméno, příjmení a bydliště, označení typu výrobku nebo chemického přípravku a jeho obchodní název a chemické složení, doklad o čistotě látky a chemického přípravku podle příslušné technické normy, stručný popis technologie výroby s výčtem všech surovin a přídatných látek, údaje o koncentraci látky, jež je předmětem žádosti, údaje o koncentraci účinné látky v konečném chemickém přípravku, údaje o rozkladných produktech vznikajících z navrhované látky nebo chemického přípravku při výrobě, zpracování nebo stárnutí, údaje o předpokládaném způsobu použití výrobku nebo chemického přípravku, metody stanovení navrhovaných přísad a jejich nečistot včetně produktů interakcí a rozpadu, dostupnou zahraniční dokumentaci o tom, zda výrobek, navrhovaná látka nebo chemický přípravek byly povoleny v jiných státech a pro jaké užití, údaje o toxicitě navrhované látky nebo chemického přípravku, návod k použití výrobku nebo chemického přípravku a údaje o nejvyšší navrhované aplikační dávce chemického přípravku.“

14. V § 5 se za odstavec 6 vkládá nový odstavec 7, který zní:

„(7) Příslušný orgán ochrany veřejného zdraví vydá povolení podle odstavce 5, jestliže navrhovatel prokáže, že nedojde k negativnímu ovlivnění jakosti pitné nebo teplé vody.“

Dosavadní odstavce 7 až 10 se označují jako odstavce 8 až 11.

15. V § 6c odst. 1 písm. a) se slova „ , nestanoví-li tento zákon jinak“ nahrazují slovy „a podle monitorovacího kalendáře (§ 82a), jde-li o jakost vody ke koupání v přírodním koupališti provozovaném na povrchových vodách využívaných ke koupání podle § 6 odst. 1 písm. a)“.

16. V § 6g odst. 1 písm. a) se slova „přírodní koupaliště provozovaná na povrchových vodách využívaných ke koupání podle § 6a“ nahrazují slovy „přírodní koupaliště provozovaná na povrchových vodách využívaných ke koupání, ve kterých nabízí službu koupání provozovatel podle § 6a“, slova „nebo trvalé varování před koupáním“ se zrušují a slova „ , vyjma nádrží ke koupání a nádrží ke koupání s přírodním způsobem čištění vody; přírodní koupaliště provozovaná na povrchových vodách podle § 6a“ se nahrazují slovy „přírodní koupaliště provozovaná na povrchových vodách využívaných ke koupání, ve kterých nabízí službu koupání provozovatel podle § 6a,“.

17. V § 6g odst. 1 písmeno b) zní:

„b) přírodní koupaliště místního významu, provozovaná na povrchových vodách využívaných ke koupání, ve kterých nabízí službu koupání provozovatel podle § 6a, pro které nebyl vydán příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví trvalý zákaz koupání,“.

18. V § 19 odst. 1 se slovo „prostředků“ nahrazuje slovem „přípravků“.

19. V § 19 odst. 2 větě první se slovo „prostředky“ nahrazuje slovem „přípravky“ a slova „(§ 28 odst. 1)“ se zrušují.

20. V § 21 odst. 2 větě čtvrté se slovo „prostředky“ nahrazuje slovem „přípravky“ a slova „v § 26“ se nahrazují slovy „přímo použitelným předpisem Evropské unie“.

21. V § 23 odst. 1 se za slova „nebo rozvoz pokrmů“ vkládají slova „provozovatelem potravinářského podniku“.

22. V § 23 odst. 3 se slova „prováděcím právním předpisem“ nahrazují slovy „přímo použitelnými předpisy Evropské unie na úseku potravinového práva“.

23. V § 23 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Provozovatel potravinářského podniku provozující stravovací službu je povinen zajistit, aby fyzické osobě se zdravotním postižením byl umožněn vstup do stravovací části provozovny v doprovodu vodícího nebo asistenčního psa. Fyzická osoba se zdravotním postižením je povinna na požádání provozovatele potravinářského podniku provozujícího stravovací službu, jeho zaměstnance nebo jiné fyzické osoby, která vykonává v provozovně činnost pro tohoto provozovatele, předložit doklad o výcviku psa.“

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

24. V § 23 odst. 5 se slova „Osoba, která hodlá provozovat stravovací službu, je povinna“ nahrazují slovy „Provozovatel potravinářského podniku provozující stravovací službu je povinen“, za slovo „provzoven,“ se vkládají slova „významnou změnu v předmětu nebo rozsahu činnosti nejpozději v den této změny,“ a věta poslední se zrušuje.

25. V § 24 odstavec 1 zní:

„(1) Provozovatel potravinářského podniku provozující stravovací službu je dále povinen

a) k výrobě a přípravě pokrmů používat jen látky, suroviny, polotovary a potraviny, které vyhovují

požadavkům stanoveným zvláštními právními předpisy²³⁾ nebo na základě právních předpisů vydaných rozhodnutím orgánu ochrany veřejného zdraví; látky, suroviny, polotovary a potraviny skladovat za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy,

- b) dodržovat podmínky upravené prováděcím právním předpisem pro výrobu, přípravu, rozvoz, přepravu, značení, skladování a uvádění pokrmů do oběhu,
- c) zajistit, aby podávané pokrmy měly odpovídající smyslové vlastnosti a splňovaly výživové požadavky podle skupiny spotřebitelů, pro které jsou určeny,
- d) dodržovat při odběru a uchovávání vzorků pokrmů postup upravený prováděcím právním předpisem,
- e) zajistit dodržování zákazu kouření v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem²⁷⁾“.

26. Poznámky pod čarou č. 25 a 26 se zrušují, a to včetně odkazů na poznámky pod čarou.

27. V § 24 se odstavce 2 a 3 zrušují.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 2.

28. V § 24 odst. 2 se slova „Osoba provozující stravovací služby, která“ nahrazují slovy „Provozovatel potravinářského podniku provozující stravovací službu, který“.

29. V § 25 odst. 1 písm. a) se slova „Evropských společenství“ nahrazují slovy „Evropské unie o materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami“.

30. V § 25 odst. 1 písm. c) se slovo „prostředky“ nahrazuje slovy „přípravky upravené přímo použitelným předpisem Evropské unie o kosmetických přípravcích⁶³⁾“.

Poznámka pod čarou č. 63 zní:

⁶³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009.“.

31. V § 25 se odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 29 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

32. V § 26 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „§ 25 odst. 1 písm. a), c) a d)“ nahrazují slovy „§ 25 písm. a) a d)“.

33. V § 26 odst. 2 se slova „odst. 1“ zrušují.

34. V § 26 odst. 3 větě první se slova „§ 25 odst. 1 písm. c) a d)“ nahrazují slovy „§ 25 písm. d)“ a ve větě druhé se slova „§ 25 odst. 1 písm. a), c) a d)“ nahrazují slovy „§ 25 písm. a) a d)“.

35. V § 26 se odstavce 4 až 9 včetně poznámky pod čarou č. 29b zrušují.

Dosavadní odstavec 10 se označuje jako odstavec 4.

36. V § 26 odst. 4 větě první se slova „odstavcích 1 až 3“ nahrazují slovy „odstavci 1“.

37. § 27 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 64 zní:

„§ 27

Kosmetické přípravky

(1) Požadavky na výrobu, uvedení nebo dodání na trh kosmetických přípravků stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie v oblasti kosmetických přípravků⁶³⁾. Výrobce, dovozce nebo distributor zajistí, aby při dodávání na trh byly v označení kosmetického přípravku údaje podle přímo použitelného předpisu Evropské unie⁶⁴⁾ uvedeny v českém jazyce.

(2) Kosmetické přípravky, které nejsou ve spotřebitelském balení, jsou baleny v místě prodeje na žádost kupujícího nebo jsou baleny pro okamžitý prodej, označí prodejce údaji uvedenými v odstavci 1 a dalšími údaji podle přímo použitelného předpisu Evropské unie v oblasti kosmetických přípravků⁶³⁾ na vnějším spotřebitelském obalu kosmetického přípravku nebo v přiloženém letáku.

⁶⁴⁾ Článek 19 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009.“.

38. Poznámky pod čarou č. 29b, 29c, 29d a 29e se zrušují, a to včetně odkazů na poznámky pod čarou.

39. § 28, 28a a 29 se včetně poznámky pod čarou č. 29f a odkazů na poznámku pod čarou zrušují.

40. V § 41 se doplňuje odstavec 4, který včetně poznámky pod čarou č. 65 zní:

„(4) Jde-li o laboratoře provádějící diagnostickou službu pro biologické činitele skupiny 4, oznámí zaměstnavatel příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví pouze záměr používat tyto biologické činitele⁶⁵⁾“.

⁶⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/54/ES.“.

41. Za § 75a se vkládá nový § 75b, který včetně nadpisu zní:

„§ 75b

Postup při poranění ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem

(1) Poskytovatel zdravotních služeb je povinen bezodkladně oznámit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví každé poranění zdravotnického nebo jiného odborného pracovníka, které vzniklo při manipulaci s ostrým kontaminovaným předmětem nebo nástrojem použitým k provádění zdravotních výkonů během poskytování zdravotní péče, v jehož důsledku by mohlo dojít ke vzniku infekčního onemocnění přenosného krví. Příslušný orgán ochrany veřejného zdraví rozhodne o nařízení lékařského dohledu nad poraněným pracovníkem.

(2) Poskytovatel zdravotních služeb je povinen postupovat při laboratorní diagnostice u poraněného pracovníka v souladu se systémem epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce.“

42. V § 80 odst. 1 písm. f) se za slovo „podle“ vkládají slova „§ 4 odst. 8,“ a slova „§ 26 odst. 4, 5 a 8, § 28,“ a slova „§ 26 odst. 6, § 27 odst. 1, § 27b, 28a,“ se zrušují.

43. V § 80 odst. 1 se na konci textu písmene p) doplňují slova „a plní další úkoly vyplývající pro členský stát z přímo použitelných předpisů Evropské unie na úseku potravinového práva, předmětů běžného užívání uvedených v § 25 písm. a) a c) a výrobků přicházejících do přímého styku s vodou, pokud tento zákon nebo zvláštní právní předpis nestanoví, že je plní krajské hygienické stanice“.

44. V § 80 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno x), které zní:

„x) přijímá žádosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie na úseku materiálů a předmětů pro styk s potravinami o povolení nové látky dosud neuvedené na seznamu látek, jejichž užití při výrobě materiálů a předmětů určených pro styk s potravinami je povoleno, jakož i žádosti o změnu povolení vydaných podle tohoto přímo použitelného předpisu Evropské unie.“

45. V § 80 odst. 3 se věta druhá zrušuje a ve větě poslední se slovo „prostředků“ nahrazuje slovem „přípravků“.

46. V § 80 odst. 5 se slova „kosmetický prostředek“ nahrazují slovy „výrobek, nad nímž vykonává státní zdravotní dozor orgán ochrany veřejného zdraví“.

47. V § 80 odst. 6 se slova „odstavce 4“ nahrazují slovy „odstavce 5“.

48. V § 82 odst. 2 písm. b) se za slova „zdraví včetně“ vkládají slova „dodržování zásad správné výrobní praxe a“.

49. V § 82 odst. 2 písm. q) se slova „osobě provozující stravovací službu“ nahrazují slovy „provozovateli potravinářského podniku provozujícímu stravovací službu“ a slova „zdravotní nezávadnosti“ se nahrazují slovem „bezpečnosti“.

50. V § 82 odst. 2 se dosavadní písmeno v) druhé v pořadí označuje jako písmeno w).

51. V § 82 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena x) a y), která včetně poznámek pod čarou č. 66 a 67 znějí:

„x) provádět v případě přeshraniční spolupráce státní zdravotní dozor a postupovat přitom podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele⁶⁶⁾,

y) provádět audity analýz rizik a systémů kritických kontrolních bodů podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o úředních kontrolách⁶⁷⁾ v provozovnách stravovacích služeb.

⁶⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele („nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele“).

⁶⁷⁾ Článek 2 bod 6 a článek 10 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004.“

52. V § 82 se doplňuje odstavec 5, který včetně poznámky pod čarou č. 68 zní:

„(5) O provedeném auditu podle odstavce 2 písm. y) sepíše pověřený zaměstnanec příslušné krajské hygienické stanice protokol; při jeho pořízení postupuje podle technické normy pro auditování systému managementu⁶⁸⁾.“

⁶⁸⁾ ČSN EN ISO 19011:2012 Směrnice pro auditování systémů managementu.“

53. V § 82a odst. 1 písm. c) se slova „nebo dočasné nebo trvalé varování před koupáním“ zrušují.

54. V § 82a odst. 1 písm. e) se slova „v blízkosti koupacího místa,“ zrušují a za slova „Portálu veřejné správy;“ se vkládají slova „o vodách zařazených do seznamu podle § 6g odst. 1 písm. a) informuje současně

také na informační tabuli umístěné v blízkosti koupacího místa;“.

55. V § 82a odst. 2 písmeno d) zní:

„d) krátkodobým znečištěním vody mikrobiologická kontaminace, která má jasně zjištěné příčiny, u níž se obvykle neočekává, že zhorší jakost vody po dobu delší než přibližně 72 hodin poté, co došlo k prvnímu ovlivnění; hodnoty, při kterých se považuje voda ke koupání za krátkodobě znečištěnou, stanoví prováděcí právní předpis,“.

56. V § 82a odst. 2 se na konci písmene g) čárka nahrazuje tečkou a písmeno h) se zrušuje.

57. V § 82a odst. 3 se slova „nebo trvalé varování před koupáním“ zrušují.

58. V § 82a odst. 5 se za slova „koupání, pravidla“ vkládají slova „pro zpracování monitorovacího kalendáře a pravidla“.

59. V § 83a odst. 1 písm. d) se slova „prostředků (§ 25)“ nahrazují slovem „přípravků“.

60. V § 84 odst. 1 písm. a) se slova „ , zásady správné laboratorní praxe pro zkoušení chemických látek podle § 29 odst. 2“ zrušují.

61. V § 84 odst. 1 písm. c) se slova „nebo zvláštním právním předpisem“ nahrazují slovy „ , zvláštním právním předpisem nebo přímo použitelnými předpisy Evropské unie“.

62. V § 84 odst. 1 písm. u) se na začátek textu vkládá slovo „při“ a slova „zjevně zdravotně závadné“ se nahrazují slovy „jiné než bezpečné“.

63. V § 84 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno z), které včetně poznámek pod čarou č. 69 a 70 zní:

„z) mohou v případě zjištění protiprávního jednání podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004⁶⁹⁾, kterého se kontrolovaná osoba dopustila na území členského státu Evropské unie nebo v jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor a které poškozují nebo může poškodit společný zájem spotřebitelů⁷⁰⁾, rozhodnutím takové jednání zakázat.

⁶⁹⁾ Článek 3 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004.

⁷⁰⁾ Článek 3 písm. k) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004.“.

64. V § 84 se doplňují odstavce 6 až 8, které včetně poznámek pod čarou č. 71 a 72 znějí:

„(6) Generální ředitelství cel poskytuje na vyžádání příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví pro výkon státního zdravotního dozoru nad výrobky, které byly propuštěny do režimu volného oběhu nebo do režimu vývozu, tyto údaje:

- a) identifikační údaje deklaranta, a to jméno, popřípadě jména a příjmení, místo pobytu, popřípadě místo podnikání, název obchodní firmy, nebo název a sídlo adresáta,
- b) popis, včetně obchodního názvu a druhu výrobku podle svého zařazení v kombinované nomenklatuře uvedené v příloze I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87⁷¹⁾,
- c) zemi odeslání a zemi původu výrobku,
- d) množství vyjádřené v objemu, hmotnosti nebo počtu jednotek.

(7) Poskytnutí údajů podle odstavce 6 není porušením mlčenlivosti podle daňového řádu.

(8) Příslušný orgán ochrany veřejného zdraví na základě žádosti celního úřadu vydá vyjádření v případě důvodného podezření, že zásilka neodpovídá předloženému osvědčení⁷²⁾ nebo certifikátu, nebo v případě přerušování řízení o propuštění výrobků, nad kterými orgány ochrany veřejného zdraví vykonávají státní zdravotní dozor, do volného oběhu.

⁷¹⁾ Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87.

⁷²⁾ Například nařízení Komise (EU) č. 284/2011 ze dne 22. března 2011, kterým se stanoví zvláštní podmínky a podrobné postupy dovozu plastového kuchyňského nádobí z polyamidu a melaminu pocházejícího nebo zasílaného z Čínské lidové republiky a čínské zvláštní administrativní oblasti Hongkong.“.

65. V § 92 odst. 1 se slova „písm. n)“ nahrazují slovy „písm. o)“.

66. V § 94 odst. 2 se slova „§ 26 odst. 4, 5 a 8,“ zrušují.

67. V § 97 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který včetně poznámek pod čarou č. 73 a 74 zní:

„(2) V případech stanovených přímo použitelným předpisem Evropské unie je provozovatel potravinářského podniku provozující stravovací službu povinen nahradit náklady dodatečného státního zdravotního dozoru⁷³⁾. Tuto povinnost má v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie⁷⁴⁾ i výrobce nebo dovozce výrobku uvedeného v § 25 odst. 1 písm. a).

Prováděcí právní předpis stanoví výši paušální částky nákladů dodatečné kontroly. Povinnost nahradit náklady dodatečné kontroly uloží orgán ochrany veřejného zdraví, kterému je svěřen výkon státního zdravotního dozoru. Náhrada nákladů dodatečného státního dozoru je příjmem státního rozpočtu; vybírá ji orgán ochrany veřejného zdraví, který ji uložil, a vymáhá ji celní úřad.

⁷³⁾ Článek 28 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004.

⁷⁴⁾ Článek 24 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

68. V § 99 se slova „§ 26 odst. 5 a 8,“ zrušují.

69. V § 108 odst. 1 větě první se slova „§ 3 odst. 1, 3 a 5“ nahrazují slovy „§ 3 odst. 1 a 3“, slova „§ 4 odst. 1, 2, 4 a 7“ se nahrazují slovy „§ 4 odst. 1, 2, 4, 7 a 8“, slova „§ 24 odst. 1 písm. c) až e) a g) a odst. 2“ se nahrazují slovy „§ 24 odst. 1 písm. b) a d)“, slova „§ 26 odst. 1 písm. b) a d) a odst. 4, 8 a 9“ se nahrazují slovy „§ 26 odst. 1 písm. b) a d)“, slova „§ 27, § 28 odst. 1, § 29 odst. 1,“ se zrušují, slova „§ 82a odst. 5“ se nahrazují slovy „§ 82a odst. 2 písm. d) a odst. 5“, slova „a § 83e odst. 2“ se nahrazují slovy „ , § 83e odst. 2 a § 97 odst. 2“ a věta poslední se zrušuje.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Provozovatel potravinářského podniku, který podle § 23 odst. 4 věty poslední zákona č. 258/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, neměl povinnost podat oznámení podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o hygieně potravin, podá toto oznámení nejpozději do 4 měsíců po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Žádosti podle § 3 odst. 5 a § 5 odst. 6 zákona

č. 258/2000 Sb., ve znění účinném po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, podané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Čl. III

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

1. Vyhláška č. 448/2009 Sb., o stanovení hygienických požadavků na kosmetické prostředky.
2. Vyhláška č. 89/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 448/2009 Sb., o stanovení hygienických požadavků na kosmetické prostředky.
3. Vyhláška č. 220/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 448/2009 Sb., o stanovení hygienických požadavků na kosmetické prostředky, ve znění vyhlášky č. 89/2010 Sb.
4. Vyhláška č. 362/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 448/2009 Sb., o stanovení hygienických požadavků na kosmetické prostředky, ve znění pozdějších předpisů.
5. Vyhláška č. 244/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 448/2009 Sb., o stanovení hygienických požadavků na kosmetické prostředky, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. IV

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. srpna 2013, s výjimkou ustanovení čl. I bodu 37, který, pokud jde o označení kosmetických přípravků, nabývá účinnosti prvním dnem šestého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení, a ustanovení čl. I bodu 41, který nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Němcová v. r.

Zeman v. r.

Rusnok v. r.

224**N Á L E Z****Ústavního soudu****Jménem republiky**

Ústavní soud rozhodl pod sp. zn. Pl. ÚS 31/10 dne 22. května 2013 v plénu ve složení Stanislav Balík, Jaroslav Fenyk, Jan Filip, Vlasta Formánková, Vojen Güttler, Pavel Holländer, Ivana Janů (soudce zpravodaj), Vladimír Kůrka, Dagmar Lastovecká, Jan Musil, Jiří Nykodým, Pavel Rychetský, Milada Tomková, Miloslav Výborný a Michaela Židlická o návrhu Vrchního soudu v Praze na zrušení § 11 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů,

takto:

Ustanovení § 11 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 396/2012 Sb., se zrušuje uplynutím dne 31. 12. 2013.

Odůvodnění**I.****Vymezení věci a rekapitulace návrhu**

1. Vrchní soud v Praze učinil u Ústavního soudu návrh na zrušení § 11 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, (dále jen „ZVSÚ“). Uvedl, že u Vrchního soudu v Praze probíhá odvolací řízení, vedené pod sp. zn. 9 Cmo 114/2010, o odvolání žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem. Toto usnesení, jímž byly odmítnuty námitky žalovaného proti směnečnému platebnímu rozkazu, nevydal soudce, ale asistent soudce na základě § 11 ZVSÚ ve spojení s § 36a odst. 5 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (dále též jen „ZSS“).

2. Navrhovatel svůj návrh odůvodňuje dvěma stěžejními argumenty: vnitřním rozporem ZVSÚ založeným zněním § 10 a 11 tohoto zákona a dále samotným protiústavním obsahem § 11.

3. Ohledně prvního důvodu navrhovatel poukazuje na to, že § 10 ZVSÚ stanoví taxativní výčet úkonů soudu prvního stupně, které je v občanském soudním řízení a v soudním řízení správním oprávněn provádět vyšší soudní úředník (a na základě § 36a odst. 5 ZSS též asistent soudce). Naproti tomu následující § 11 ZVSÚ stanoví, že vyšší soudní úředník (a tedy i asistent soudce) může vydávat jakékoliv rozhodnutí, s výjimkou rozhodnutí taxativně vyjmenovaných pod písmeny a) až j) – pozn. red.: ve znění před novelou provedenou zákonem č. 396/2012 Sb. Je zřejmé, že se obě ustanovení vzájemně vylučují: buď platí taxativní výčet § 10 ZVSÚ, a pak není asistent soudce ani vyšší soudní úředník oprávněn rozhodovat o odmítnutí námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, nebo platí § 11 téhož zákona a vyšší soudní úředník i asistent soudce jsou oprávněni takové rozhodnutí vydat. Nelze učinit závěr, že by § 10 ZVSÚ obsahoval demonstrativní výčet úkonů, které může učinit vyšší soudní úředník (asistent soudce) podle § 11 ZVSÚ; mezi oběma ustanoveními není žádná vazba a každé

z nich by obstálo samo o sobě. S ohledem na to, že obě ustanovení jsou v zákoně od počátku jeho účinnosti, nelze použít ani pravidla *lex posterior derogat priori*.

4. Navrhovatel rovněž poukázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 2. 2010 sp. zn. III. ÚS 1531/09 (ve SbNU nepublikováno, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), v němž se zdejší soud vyjadřoval k působnosti vyšších soudních úředníků a vyslovil názor, že v případě pochybností, zda může určitý úkon učinit jiná osoba než soudce, je třeba vykládat takové ustanovení zákona restriktivně, tj. že jej učinit nemůže.

5. Ohledně druhého důvodu navrhovatel připomněl, že z Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) vyplývá, že soudní moc vykonávají nezávislé soudy, a to především prostřednictvím soudců, jejichž nezávislost je garantována. Možnost rozhodování svěřená vyšším soudním úředníkům a asistentům soudce, připuštěná čl. 94 odst. 2 Ústavy, je výjimkou z obecného pravidla a nemůže se stát pravidlem. Dle navrhovatele by bylo absurdní, aby např. meritorní rozhodnutí vydávali „nesoudci“, tj. zaměstnanci soudu, u nichž již z povahy věci není a nemůže být zajištěn takový standard nezávislosti, nestrannosti a odbornosti jako u soudců. Stěží by pak bylo možno považovat soudní moc za jeden ze tří pilířů na sobě nezávislých a sobě rovných státních mocí.

6. Na základě toho navrhovatel dovozuje, že výjimka z pravidla, kterou je rozhodování soudů prostřednictvím vyšších soudních úředníků a asistentů soudce, musí být v zákoně stanovena taxativně a výslovně s tím, že co není v takovém výčtu uvedeno, nespadá do jejich působnosti. Opačný přístup § 11 ZVSÚ však navozuje nesprávnou a protiústavní představu, že soudní moc vykonávají (mohou vykonávat) jménem republiky tyto osoby, s výjimkou několika věcí, které mohou rozhodovat pouze soudci.

7. Navrhovatel mj. poukázal i na absurdní důsledky, k nimž by mohla aplikace ustanovení § 11 vést: vyšší soudní úředník či asistent soudce by mohl vydat kupř. směnečný platební rozkaz, což je z ústavního i procesního hlediska zcela nepřijatelné.

8. Z těchto důvodů považuje navrhovatel § 11 ZVSÚ za rozporný s čl. 81 v návaznosti na čl. 82 a 94 Ústavy a dále s čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) – vyššího soudního úředníka ani asistenta soudce rozhodujícího na základě § 11 ZVSÚ nelze považovat za zákonného soudce – a navrhuje proto jeho zrušení.

II.

Rekapitulace podstatných částí vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Senátu Parlamentu České republiky a Ministerstva spravedlnosti

9. Předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky popsala průběh legislativního procesu a konstatovala, že zákon byl schválen potřebnou většinou poslanců Poslanecké sněmovny, byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl řádně vyhlášen. Zákonodárny sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou a naším právním řádem. Je na Ústavním soudu, aby v souvislosti s návrhem Vrchního soudu v Praze na zrušení § 11 ZVSÚ posoudil ústavnost tohoto zákona a vydal příslušné rozhodnutí.

10. Předseda Senátu Parlamentu České republiky ve svém vyjádření připomněl, že napadený zákon vychází z koncepce reformy justice v letech 2008 až 2010, kterou vláda vzala na vědomí usnesením č. 65 dne 23. ledna 2008, v rámci níž mělo mj. dojít i k přenosu co největšího množství úkonů vykonávaných soudci nebo státními zástupci na vyšší soudní úředníky a vyšší úředníky státního zastupitelství. S ohledem na nadzákonné limity, plynoucí mj. z práva na zákonného soudce, byl rozsah činnosti vyšších soudních úředníků podřízen směrnicí, podle níž vyšší soudní úředník nepracuje samostatně, ale je součástí soudního oddělení ustanoveného při senátu nebo samosoudci. Předseda Senátu dále popsal průběh legislativního procesu v této komoře Parlamentu a zhodnotil jej tak, že Senát po-

stupoval v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem. Uvedl rovněž, že v Senátu „nebyl předmětný legislativní počin rozporován“ ani jako celek ani v jednotlivých částech či ustanoveních. Schválení návrhu zákona se obešlo bez jediného diskuzního příspěvku; obligatorně k němu vystoupili pouze ministr spravedlnosti za navrhovatele a zpravodaj ústavně-právního výboru. Závěrem předseda Senátu ponechává zcela na uvážení Ústavního soudu, aby posoudil ústavnost napadeného § 11 ZVSÚ.

11. Na výzvu Ústavního soudu se k návrhu vyjádřilo Ministerstvo spravedlnosti. Ustanovení § 11 ZVSÚ není dle jeho mínění v rozporu s ústavním pořádkem. Záměrem Ministerstva spravedlnosti bylo dle § 10 a 11 ZVSÚ vymezit co nejširší možnou působnost vyšších soudních úředníků („působnost vyššího soudního úředníka končí tam, kdy začíná výhradní působnost soudce“). Co se týče vlastního problému nastoleného návrhem na zrušení § 11 ZVSÚ, Ministerstvo spravedlnosti krom poukazu na část komentářové literatury spatřuje funkci § 11 ZVSÚ v tom, že omezuje úkony, které může vyšší soudní úředník činit v řízeních vyjmenovaných v § 10 odst. 1 ZVSÚ. Nebýt § 11 ZVSÚ, mohl by dle představy Ministerstva spravedlnosti vyšší soudní úředník „v daných věcech zcela nahradit činnost soudce“.

III.

Upuštění od ústního jednání

12. Dle ustanovení § 44 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále též jen „zákon o Ústavním soudu“), může Ústavní soud se souhlasem účastníků od ústního jednání upustit, nelze-li od něj očekávat další objasnění věci. Vzhledem k tomu, že jak navrhovatel, tak i ostatní účastníci řízení vyjádřili svůj souhlas s upuštěním od ústního jednání, a dále vzhledem k tomu, že Ústavní soud má za to, že od jednání nelze očekávat další objasnění věci, bylo od něj v projednávané věci upuštěno.

IV.

Podmínky aktivní legitimace navrhovatele

13. Návrh na zrušení ustanovení § 11 ZVSÚ podal Vrchní soud v Praze podle § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu.

14. Smyslem konkrétní kontroly norem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy je soudní kontrola ústavnosti zákona, resp. jeho jednotlivého ustanovení, jehož má být obecným soudem použito při projednání a rozhodnutí určité konkrétní věci. Tím je rovněž vymezen prostor obecného soudu pro postup dle čl. 95 odst. 2 Ústavy, jenž je omezen toliko a výlučně na v dané věci relevantní hmotné a procesní právo.

15. Vrchní soud v Praze podal návrh na zrušení § 11 ZVSÚ v souvislosti s odvolacím řízením, v němž je napadeno usnesení o odmítnutí námitek žalovaného proti směnečnému platebnímu rozkazu. Vzhledem k tomu, že toto usnesení vydal právě na základě § 11 ZVSÚ ve spojení s § 36a odst. 5 zákona o soudech a soudcích asistent soudce, je § 11 ZVSÚ nutno považovat za ustanovení zákona, jehož má být, resp. bylo použito. Tím je dána i aktivní legitimace navrhovatele.

V.

Petit návrhu a znění relevantních ustanovení

16. Dle petitu návrhu se Vrchní soud v Praze domáhá, aby Ústavní soud zrušil § 11 ZVSÚ. S ohledem na obsah návrhu, jakož i na okolnost, jakým způsobem je upravena působnost vyšších soudních úředníků, cituje se dále nejen napadené ustanovení § 11, ale též jemu předcházející ustanovení § 10 ZVSÚ:

„§ 10

(1) Vyšší soudní úředník může provádět úkony soudu prvního stupně v občanském soudním řízení v těchto věcech

- a) řízení o vydání platebního rozkazu, a v těchto případech i rozhodování o opožděně podaných odporech, o zastavení řízení z důvodu zpětvzetí žaloby, popřípadě návrhu na vydání platebního rozkazu, o zrušení platebního rozkazu, který nelze doručit, řízení o vydání elektronického platebního rozkazu, a v těchto případech i rozhodování o opožděně podaných odporech proti elektronickému platebnímu rozkazu, o zrušení elektronického platebního rozkazu, o zastavení řízení po zpětvzetí návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu, řízení o vydání evropského platebního rozkazu, a v těchto případech i rozhodování o opožděně podaných odporech proti evropskému platebnímu rozkazu, o zrušení evropského platebního rozkazu, o zastavení řízení po zpětvzetí návrhu na vydání evropského platebního rozkazu, a rozhodování dle § 114b odst. 1 občanského soudního řádu, bylo-li o věci rozhodnuto platebním rozkazem, evropským platebním rozkazem nebo elektronickým platebním rozkazem,
- b) řízení o dědictví, v němž není třeba nařídít jednání u soudu a v němž nejde o
 1. postup podle § 175k odst. 1 a 2 občanského soudního řádu,
 2. odnětí věci podle § 175zb občanského soudního řádu,
 3. vrácení věci podle § 175zd občanského soudního řádu,
 4. dědictví, které se nachází v cizině,
 5. dědictví po zůstaviteli, který byl cizincem,
 6. likvidaci dědictví podle § 175t občanského soudního řádu, nebo
 7. přenechání dědictví věřitelům na úhradu zůstavitelových dluhů podle § 175p odst. 1 občanského soudního řádu,
- c) řízení ve věcech péče soudu o nezletilé a v opatrovnických věcech osob zbavených způsobilosti k právním úkonům nebo omezených ve způsobilosti k právním úkonům a osob nepřítomných nebo neznámých, v nichž není třeba nařídít jednání,
- d) řízení o vyslovení přípustnosti převzetí v ústavu zdravotnické péče,
- e) řízení o úschovách,
- f) řízení o umoření listin,
- g) řízení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo prodejem movitých věcí, o příkazu k výplatě z účtu u peněžního ústavu, v němž není třeba nařídít jednání, o výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti tam, kde nemusí být nařizováno jednání,
- h) smírčí řízení,
- i) řízení o určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů,
- j) řízení o nařízení exekuce k vymození peněžitého plnění, není-li exekučním titulem exekutorský či notářský zápis, včetně rozhodování o návrhu na zastavení exekuce podaném oprávněným nebo exekutorem, pokud návrhu žádný z účastníků neodporoval,
- k) rozhodování o zastavení řízení a zrušení směnečného platebního rozkazu z důvodu zpětvzetí žaloby.

(2) Vyšší soudní úředník v řízení ve věcech obchodního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností, nadačního rejstříku, insolvenčního rejstříku a rejstříku společenství vlastníků jednotek je oprávněn činit všechny úkony, včetně provádění zápisů do rejstříků, není-li třeba nařízení jednání.

(3) Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, může vyšší soudní úředník provádět v občanském soudním řízení a v soudním řízení správním tyto úkony soudu

- a) sepisování podání soudu včetně návrhů,
- b) vyřizování dožádání, s výjimkou dožádání ve styku s cizinou, mimo Slovenské republiky,
- c) odstraňování vad podání a odmítání podání pro neodstranění vad,
- d) rozhodování o složení zálohy, rozhodování o vrácení složených záloh,
- e) rozhodování ve věcech soudních poplatků, včetně rozhodování o osvobození od povinnosti platit soudní poplatek, rozhodování o zastavení řízení z důvodu nezaplacení poplatku a zrušení uvedeného rozhodnutí, s výjimkou případů, kdy uložení povinnosti zaplatit poplatek souvisí s rozhodnutím ve věci samé,
- f) pověřování soudního exekutora k jiné činnosti podle § 76 odst. 1 exekučního řádu,
- g) rozhodování o odmítnutí pozdě podaného odvolání,
- h) zjišťování údajů v řízení o udělení mezinárodní ochrany z databáze Ministerstva vnitra,

- i) rozhodování o ustanovení zástupce účastníků podle § 30 občanského soudního řádu a podle § 35 odst. 8 soudního řádu správního a o náhradě nákladů takto ustanoveného zástupce,
- j) vyznačování právní moci na originál rozhodnutí ve všech případech a vyznačování vykonatelnosti rozhodnutí,
- k) rozhodování o svědečném, znalečném a tlumočném,
- l) rozhodování o nákladech řízení, o nichž se nerozhoduje v rozhodnutí, jímž se řízení končí,
- m) zkoumání hlasovacích práv u každého z věřitelů a rozhodování o převodu nebo přechodu pohledávky podle § 18 insolvenčního zákona,
- n) úkony ke zjištění pobytu účastníka řízení, rozhodování o ustanovení opatrovníka účastníku řízení, jestliže není jeho pobyt znám,
- o) rozhodování o ustanovení tlumočnicků a znalců včetně rozhodování o složení zálohy na náklady důkazu,
- p) úkony v insolvenčním řízení, s výjimkou jednání a rozhodnutí o
 1. ustanovení insolvenčního správce,
 2. odvolání insolvenčního správce z funkce,
 3. zproštění výkonu funkce insolvenčního správce,
 4. zrušení usnesení schůze věřitelů,
 5. ustanovení prozatímního věřitelského výboru,
 6. návrhu na nařízení předběžného opatření, jímž má být omezeno právo dlužníka nakládat s majetkovou podstatou,
 7. návrhu na moratorium,
 8. tom, že dlužník je v úpadku,
 9. zamítnutí insolvenčního návrhu,
 10. zrušení úpadku,
 11. prohlášení konkursu a o jeho zrušení,
 12. schválení konečné zprávy a rozvrhového usnesení,
 13. povolení reorganizace, o schválení reorganizačního plánu a jeho změn a o přeměně reorganizace v konkurs,
 14. schválení plánu oddlužení a jeho změn, o přiznání osvobození od placení pohledávek zahrnutých do plánu oddlužení a o odejmutí tohoto osvobození a o zrušení plánu oddlužení,
 15. ukončení provozu dlužníkovu podniku,
 16. věci samé v incidenčních sporech,
- r) úkony podle § 260 odst. 1 a 2 občanského soudního řádu,
- s) úkony o prohlášení o majetku povinného s výjimkou postupu podle § 260e občanského soudního řádu,
- t) rozhodování o zpětvzetí návrhu před zahájením jednání nebo návrhu na rozvod, neplatnost manželství nebo určení, zda tu manželství je či není anebo o zpětvzetí návrhu na zrušení, neplatnost nebo neexistenci partnerství podle § 96 odst. 2 a 4 občanského soudního řádu,
- u) úkony soudu prvního stupně před předložením odvolání,
- v) úkony soudu prvního stupně před předložením dovolání.“

„§ 11

Vyšší soudní úředník v občanském soudním řízení a v soudním řízení správním může, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, provádět veškeré úkony soudu prvního stupně, s výjimkou

- a) vedení jednání ve věci samé,
- b) rozhodování ve věci samé formou rozsudku,
- c) rozhodování o předběžném opatření,
- d) rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti, prodejem podniku nebo zřízením soudcovského zástavního práva,
- e) rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí k vymožení peněžitého plnění, je-li exekučním titulem notářský zápis včetně rozhodování o zastavení výkonu rozhodnutí, nebyl-li návrh podán oprávněným nebo exekutorem, popřípadě bylo-li proti návrhu podáno odvolání,
- f) rozhodování o uspokojení práv na nepeněžité plnění,
- g) rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí,

- h) rozhodování v řízení o potvrzení evropského exekučního titulu,
- i) rozhodování o zastavení a odkladu exekuce, je-li třeba nařídit jednání, a rozhodování o vyloučení soudního exekutora,
- j) rozhodování o odkladném účinku žaloby ve správním řízení soudním,
- k) věci, kde je úkon zvláštním zákonem výslovně svěřen soudci.“

17. Citované ustanovení § 11 ZVSÚ bylo po podání návrhu dotčeno novelou provedenou zákonem č. 396/2012 Sb. Tato novela je však pouze dílčí, a nic nemění na celkové koncepci tohoto ustanovení ani na jeho vztahu k § 10 ZVSÚ, a nijak tedy neodstraňuje nedostatky, které vytýká navrhovatel.

VI.

Ústavní konformita kompetence a legislativního procesu

18. Ústavní soud v souladu s ustanovením § 68 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 48/2002 Sb., je v řízení o kontrole norem povinen posoudit, zda napadený zákon, jeho jednotlivé ustanovení, příp. jiný právní předpis nebo jeho jednotlivé ustanovení, byl přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

19. Ze sněmovních tisků a těsnopiseckých zpráv, jakož i vyjádření předsedkyně Poslanecké sněmovny a předsedy Senátu Parlamentu České republiky bylo zjištěno, že Poslanecká sněmovna schválila v hlasování č. 280 (usnesení č. 661) návrh ZVSÚ, a to ve 3. čtení na své 27. schůzi dne 13. 2. 2008; z přítomných 180 poslanců bylo pro 169, nikdo proti. Senátu byl návrh zákona postoupen dne 26. 2. 2008, byl projednán na jeho 12. schůzi dne 19. března 2008, přičemž Senát návrh schválil, a to ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou (usnesení č. 329). Pro schválení návrhu zákona se v hlasování č. 32 z přítomných 51 senátorů vyslovilo 48 senátorů, nikdo nebyl proti.

20. Zákon byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl pod č. 121/2008 Sb. řádně vyhlášen v částce 39 Sbírky zákonů, která byla rozeslána dne 15. 4. 2008, a dle svého ustanovení § 32 nabyl účinnosti dnem 1. 7. 2008.

21. Vycházejí z uvedených skutečností, Ústavní soud konstatuje, že ZVSÚ byl přijat v souladu s ústavními kautelami týkajícími se kompetence a legislativního procesu.

VII.

Obsahový soulad napadeného zákonného ustanovení s ústavním pořádkem

22. Soudní moc vykonávají jménem republiky nezávislé soudy (čl. 81 Ústavy). Z ustanovení čl. 82 odst. 1 a čl. 94 odst. 2 Ústavy vyplývá, že soudnictví u soudů vykonávají soudci. Jiné osoby se na výkonu soudnictví mohou podílet, stanoví-li tak zákon. Základním pravidlem ústavního charakteru je tedy výkon soudnictví soudcem; podíl ostatních osob na něm je výjimkou z pravidla.

23. Tato výjimka má své věcné opodstatnění, jež souvisí se samotnými východisky soudnictví demokratického právního státu, jehož nezbytnou vlastností je v prvé řadě soudcovská nezávislost. Judikatura a literatura zpravidla rozlišují mezi nezávislostí soudu a nezávislostí soudce. Zároveň však připomínají, že obojí spolu neodmyslitelně souvisí, neboť jedna nezávislost bez druhé není myslitelná; těžko lze uvažovat o nezávislosti soudu, není-li garantována nezávislost soudce a obráceně. V tomto smyslu lze citovat kupř. nález Ústavního soudu ze dne 18. 6. 2002 sp. zn. Pl. ÚS 7/02 (N 78/26 SbNU 273; 349/2002 Sb.): „Již zmíněný čl. 81 Ústavy stanoví, že soudní moc vykonávají jménem republiky nezávislé soudy. Ustanovení čl. 82 odst. 1 Ústavy pak stanoví, že soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí a jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat. Nezávislost soudce stejně tak jako nezávislost soudní moci tedy souvisí a jsou ve vztahu vzájemné podmíněnosti, a to i s nestranností soudce a soudu. Nezávislost a nestrannost jsou neodmyslitelnými atributy pojmu soud. Jeho nestrannost a nezávislost je hodnotou, jež prospívá všem, neboť je jednou ze záruk rovnosti a právní jistoty v demokratické

společnosti. Pouze nestranný soud je způsobilý poskytovat skutečnou spravedlnost vždy a všem, přičemž jedním z prostředků nestrannost soudu zaručujících je soudcovská nezávislost.“

24. Právní řád z tohoto důvodu poskytuje početné garance nezávislosti soudce. Vyjádřením věcné nezávislosti je princip vázanosti soudce pouze zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu, a s tím související oprávnění posoudit soulad podzákonného předpisu se zákonem (čl. 95 odst. 1 Ústavy). Po osobní stránce je nezávislost soudce zaručena především trvalostí funkce soudce (čl. 93 odst. 1 Ústavy), jeho zásadní neodvolatelností a nepřeložitelností (čl. 82 odst. 2 Ústavy), neslučitelností výkonu funkce soudce s jinými funkcemi (čl. 82 odst. 3 Ústavy), promítá se v hmotném zabezpečení a případně v dalších aspektech, k nimž se Ústavní soud ve své dosavadní praxi opakovaně vyjadřoval.

25. Nastíněné garance věcné a osobní nezávislosti soudce nejsou samoučelné, ale mají spolu s institucionálními zárukami nezávislosti soudu zajistit soudcovskou nezávislost, bez níž by byla justice pouhou libovůlí. Účast jiných osob na výkonu soudnictví potom musí být vždy zákonem upravena tak, aby nezávislost soudnictví neohrozila.

26. Pro moderní soudnictví jsou rovněž charakteristické náročné požadavky kladené na soudce, a to jak po osobní, tak i po odborné stránce. Soudce musí úspěšně absolvovat vysokoškolské právnické vzdělání, praxi justičního čekatele nebo jinou jí naroveň postavenou praxi a nabyté zkušenosti, znalosti a dovednosti prokázat u justiční (nebo jiné uznatelné) zkoušky. Osoba soudce musí vždy skýtat záruky řádného výkonu funkce soudce, s čímž bezprostředně souvisí především požadavky bezúhonnosti a dosažení určitého věku. V platné právní úpravě k tomu srov. zejména § 60 ZSS.

27. I ohledně právě uvedených požadavků musí platit obdobně totéž, co bylo uvedeno u soudcovské nezávislosti: mají-li se podílet na výkonu soudnictví i jiné osoby než soudci, nesmí tím být ohrožena odborná ani celková úroveň výkonu soudnictví.

28. Uvedená východiska se plně uplatní i pro případ posouzení otázky, do jaké míry se mohou na výkonu soudnictví podílet vyšší soudní úředníci a (jak je tomu v nyní projednávané věci) asistenti soudců, kteří jsou ve smyslu § 36a odst. 5 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, oprávnění podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem pro vyšší soudní úředníky; na jejich postavení se přiměřeně použijí ustanovení upravující postavení vyšších soudních úředníků.

29. Vyšší soudní úředník představuje osobu vykonávající úkony soudu, které jí svěřil zákon; v závislosti na konkrétní úpravě se může jednat nejen o úkony při výkonu soudnictví, ale rovněž o úkony při správě soudu. Podle současné české právní úpravy může vyšším soudním úředníkem být občan České republiky, který je bezúhonný a který úspěšně ukončil studium vyšších soudních úředníků (§ 22 a násl. ZVSÚ); tomuto studiu je naroveň postaveno nejen vzdělání v magisterském studijním programu, ale za dostačující se považuje i vzdělání bakalářské (§ 2 odst. 1 ZVSÚ). Činnost vyššího soudního úředníka spočívá v provádění úkonů soudu v civilním řízení soudním, v trestním řízení a ve správním soudnictví. Tyto úkony může vyšší soudní úředník vykonávat buď na základě pověření předsedy senátu, nebo i bez tohoto pověření; o tom, o kterou z obou variant se jedná, rozhoduje dle současné úpravy výlučně rozvrh práce (viz § 4 odst. 2 citovaného zákona). Vykonává-li vyšší soudní úředník úkony soudu přímo na základě rozvrhu práce, tedy bez pověření předsedy senátu, je vázán pouze zákonem a jinými právními předpisy, a nikoliv pokyny předsedy senátu. Jde-li o úkony vykonávané z pověření předsedy senátu, může předseda senátu udělit vyššímu soudnímu úředníkově písemný pokyn, jak má úkon vyřídit, toliko v případě, že úkon nemá povahu rozhodnutí. U rozhodnutí taková možnost ovlivnění úsudku vyššího soudního úředníka není; předseda senátu však nemusí vyššího soudního úředníka takovým úkonem vůbec pověřit. Proti rozhodnutí vyššího soudního úředníka je přípustný opravný prostředek za stejných podmínek jako proti rozhodnutí předsedy senátu. Je-li věc, kterou má vyšší soudní úředník vyřídit, skutkově nebo právně složitá, je povinen ji předsedovi senátu

předložit, resp. předseda senátu mu ji může odejmout a vyřídit samostatně. K tomu zejména viz § 1 až 9 ZVSÚ.

30. Srovnání garancí nezávislosti, jakož i odborné úrovně a osobních předpokladů soudce na straně jedné a vyššího soudního úředníka na straně druhé vyznívá zcela jednoznačně.

31. V případě nezávislosti je srovnatelná pouze věcná nezávislost. Soudce je vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu. Vyšší soudní úředník je dle § 3 odst. 1 ZVSÚ vázán „zákonem a jinými právními předpisy“. Formulace je oproti soudci odlišná, neboť jinými právními předpisy (tj. podzákonými předpisy) soudce vázán není, jsou-li takové předpisy v rozporu se zákonem. Vyskytne-li se taková situace v činnosti vyššího soudního úředníka, měl by věc předložit předsedovi senátu, neboť posouzení souladu podzákoného předpisu se zákonem lze považovat za právně složitě ve smyslu § 7 písm. a) ZVSÚ. V poměru k účastníkům řízení by tedy konečný výsledek měl být stejný, ať již vykonává úkony soudu soudce nebo vyšší soudní úředník.

32. V této souvislosti je však nutno zdůraznit, že pravidlo § 5 ZVSÚ, podle něhož může předseda senátu zavázat písemným pokynem vyššího soudního úředníka toliko v případě, kdy jde o úkon nerozhodovací povahy vykonávaný z pověření soudce, postrádá rozumný smysl. Vyšší soudní úředník nemůže být nepochybně vázán pokyny, příkazy či přáními třetích osob, ať již jde o osoby vně soudu nebo o osoby soudní, avšak takové, které s projednáváním věci nemají podle rozvrhu práce co do činnosti. Jde-li však o soudce, jemuž věc podle rozvrhu práce připadla, není k takové úpravě nejmenšího důvodu. Vyšší soudní úředník má být pomocníkem soudce, a nikoliv někým, kdo je na něm nezávislý.

33. V rovině osobní nezávislosti je však postavení soudce a vyššího soudního úředníka nesrovnatelné. Prakticky žádný ze shora uvedených atributů u vyššího soudního úředníka neplatí, ať již jde o garance trvalosti funkce, neodvolatelnosti, nepřeložitelnosti, hmotného zabezpečení, požadavek neslučitelnosti funkcí apod.

34. Stejně výrazný je rozdíl v osobních předpokladech a v požadavcích na odbornou úroveň soudců a vyšších soudních úředníků. Obě kategorie osob spojují jedině požadavky státního občanství a bezúhonnosti. Avšak zatímco soudce musí svou osobou garantovat předpoklady řádného výkonu funkce soudce, musí dosáhnout věku nejméně třiceti let, vystudovat pětileté magisterské studium na právnické fakultě, vykonat justiční praxi a složit justiční zkoušku, u vyššího soudního úředníka postačí tříleté resortní vzdělávání organizované Ministerstvem spravedlnosti či tříleté studium v bakalářském studijním programu na vysoké škole.

35. Vyšší soudní úředník je tedy skutečně pouze úředníkem, u něhož v zásadě chybí garance osobní nezávislosti, nevyžadují se osobní předpoklady jako u soudce a odborná úroveň postačuje na výrazně nižší úrovni. Z toho se podávají rovněž limity činnosti vyššího soudního úředníka. Vyšší soudní úředník nesmí vykonávat takové úkony, pro něž jsou nezbytné vlastnosti, které postrádá (osobní nezávislost, osobní předpoklady, odborná úroveň). Z tohoto hlediska je nepřijatelné, aby vyšší soudní úředník meritorně rozhodoval, bez ohledu na formu rozhodnutí. Pro ostatní procesní úkony, a především pro rozhodnutí procesní povahy, to platí zrovna tak. Vyšší soudní úředník má být pomocníkem soudce, jenž napomáhá dosažení přiměřené délky soudního řízení tím, že vykonává úkony jednoduché či rutinní povahy. Složitější záležitosti, vyžadující právní erudici, či situace, v nichž soud nemůže být z povahy věci reprezentován nikým jiným než soudcem (meritorní rozhodnutí, rozhodnutí konečná, významnější rozhodnutí v přípravě jednání), účast vyšších soudních úředníků nepřipouštějí. Jinak se ze souzení stává ve skutečnosti úřadování.

36. Na nepřijatelný vývoj právní úpravy činnosti vyššího soudního úředníka ostatně upozorňovala prof. Winterová již při přípravě ZVSÚ (Winterová, A. Nad perspektivami českého civilního procesu. Právní rozhledy, 2008, č. 19, s. 706 a násled.):

„Návrh nového zákona o VSÚ jde v tomto směru ještě dále. Předkladatelská zpráva k němu vyjadřuje jasný záměr, když hovoří o „rozšíření možností převést ze soudců ... na vyšší úředníky v daleko

větším rozsahu i vlastní rozhodovací působnost'. To pak návrh zákona též činí výčtem různých úkonů, které může provádět vyšší soudní úředník, v § 10 a dále v novém ustanovení § 11, které již převrací logiku právní úpravy, když říká, že vyšší soudní úředník může v občanském soudním řízení a v soudním řízení správním provádět veškeré úkony soudu prvního stupně s výjimkou vedení jednání ve věci samé a rozhodování ve věci samé formou rozsudku. (Sic!)

Podle mého názoru je tady už třeba říci jasné NE tomuto trendu směřujícímu k úřednickému rozhodování (při přijetí uvedené formulace by později už jen stačilo rozšířit novelou občanského soudního řádu okruh věcí, v nichž se meritorně rozhoduje usnesením namísto rozsudku, a rozšířit rejstřík možností, v nichž lze rozhodnout bez jednání, a vyšší soudní úředník může nastoupit).

Soudním úředníkům, budou-li řádně kvalifikováni, lze zajisté svěřit mnohé z úkonů vypočtených v § 9 a 10 platného zákona o VSÚ (i v § 10 návrhu). Soudní úředník by však podle mého názoru zásadně neměl vydávat rozhodnutí jménem soudu a směřující navenek: neměl by rozhodovat o vydání platebního rozkazu, o odmítnutí pozdě podaného odporu; mám pochybnost o tom, zda má úředník schvalovat dohodu o vypořádání dědictví či potvrzovat nabytí dědictví podle dědických podílů nebo rozhodovat o umoření listin atd. Za nepřipustné považuji, aby rozhodoval o odmítnutí pozdě podaného odvolání, o procesním nástupnictví, o připuštění změny žaloby či o záměně účastníků (to podle návrhu nového zákona) nebo o výzvě podle § 114b OSŘ (podle návrhu novely zákona o VSÚ obsažené v souhrnné novele občanského soudního řádu).

Nevím, co by v organizaci týmové práce u soudů mělo bránit tomu, aby tato a podobná rozhodnutí byla připravena asistentem nebo úředníkem, ale přijata a navenek prezentována (podepsána) soudcem, a jím proto garantována. Považovala bych to za správnější.“

37. Je zřejmé, že právní úprava úkonů, které může vyšší soudní úředník v prvním stupni civilního řízení a správního soudnictví činit, obsažená v § 11 ZVSÚ nemůže obstát, a to z obou důvodů, které uvádí Vrchní soud v Praze ve svém návrhu. Výslovně je nutno zdůraznit, že § 10 ZVSÚ (popř. další ustanovení) se nechává stranou dalších úvah pouze proto, že jeho se návrh na zrušení netýká. I pro jeho obsah ale samozřejmě platí to, co bylo obecně uvedeno shora.

38. Ustanovení § 10 a 11 ZVSÚ jsou v prvé řadě ve zcela zjevném rozporu. Ustanovení § 10 odst. 1 ZVSÚ vypočítává, v jakých věcech může vyšší soudní úředník provádět úkony soudu prvního stupně v občanském soudním řízení. Druhý odstavec tohoto ustanovení pamatuje na rejstříková řízení a třetí by se neměl týkat věcí, ale jednotlivých úkonů v civilním řízení soudním a – oproti odstavci prvému i druhému – i ve správním soudnictví, bez ohledu na to, o jakou věc se jedná [třetí odstavec je v tom ovšem nedůsledný; viz písmeno p)]. Z toho by bylo možno za standardní podoby právní úpravy dovozovat pomocí argumentu *a contrario*, že věci či úkony v tomto ustanovení neuvedené do rozsahu činnosti vyššího soudního úředníka patřit nemohou. Proti tomu však stojí znění § 11 ZVSÚ, podle něhož může vyšší soudní úředník vykonávat v civilním řízení soudním a ve správním soudnictví veškeré úkony soudu prvního stupně, a to krom výjimek v tomto ustanovení výslovně vypočtených.

39. Podle § 10 ZVSÚ může tedy vyšší soudní úředník provádět jenom to, co je v tomto ustanovení výslovně uvedeno, zatímco podle § 11 ZVSÚ může činit všechno, krom toho, co je mu výslovně zakázáno. Taková úprava nastoluje řadu obtížně řešitelných interpretačních problémů: např. podle § 10 odst. 1 písm. a) ZVSÚ může vyšší soudní úředník vyzvat žalovaného k vyjádření formou kvalifikované výzvy dle § 114b odst. 1 občanského soudního řádu, jenom bylo-li rozhodnuto o věci platebním rozkazem. Znamená to skutečně, že mimo spojitost s platebním rozkazem vyšší soudní úředník kvalifikovanou výzvu vydat nemůže (čemuž by nasvědčovalo i znění § 114b odst. 1 občanského soudního řádu), nebo lze dovozovat, že když § 11 ZVSÚ kvalifikovanou výzvu mezi úkony, které vyšší soudní úředník vykonávat nesmí, vůbec neřadí, může ji vyšší soudní úředník učinit kdykoliv, i bez vazby na rozkazní řízení (viz nedávné rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 4259/2011)? Na jinou – a ještě závažnější – absurditu upozorňuje navrhovatel ve vztahu ke směnečným platebním rozkazům: § 10 odst. 1 ZVSÚ se o nich v písmenu a) či v jiném ustanovení sice nezmiňuje, a tedy nesvěřuje je do působnosti vyššího soudního úředníka, avšak § 11 ZVSÚ je ani neřadí mezi úkony, které vyšší soudní úředník vykonávat nesmí; s ohledem na to by pak vyšší soudní úředník mohl rozhodnout formou směnečného platebního rozkazu. Obdobných příkladů vzájemného vztahu § 10 a 11 ZVSÚ by bylo možno uvést více, avšak není to již zapotřebí; je totiž zřejmé, že mezi oběma ustanoveními žádný racionální

vztah není, neboť obě dvě jsou výrazem dvou různých legislativních přístupů, které vedle sebe nemohou obstát.

40. K těžko přijatelným závěrům však vede rovněž text jednotlivých výjimek vypočtených v § 11 ZVSÚ pod jednotlivými písmeny sám o sobě. Shora bylo uvedeno, že vůbec neodpovídá postavení vyššího soudního úředníka, aby rozhodoval ve věci samé. Ustanovení § 11 písm. b) ZVSÚ, jak na to upozornila ve shora citovaném článku prof. Winterová, však meritorní rozhodování zakazuje vyššímu soudnímu úředníkovi jenom tehdy, má-li rozhodnutí formu rozsudku. Důkazem opaku je pak možno dospět k závěru, že má-li meritorní rozhodnutí „pouze“ formu usnesení, může jej učinit i vyšší soudní úředník. S ohledem na návěti § 11 ZVSÚ to platí jak pro prvostupňové rozhodování v civilním řízení soudním, tak pro správní soudnictví. Stačí nahlédnout do občanského soudního řádu a do soudního řádu správního, aby neudržitelnost této konstrukce zřetelně vystoupila do popředí. Problém však může ještě vygradovat, nebude-li zapotřebí v řízení, v němž se rozhoduje ve věci samé formou usnesení, nařizovat jednání [§ 11 písm. a) ZVSÚ]: takové řízení může zcela obstarat vyšší soudní úředník, a to bez jakékoliv účasti soudce. Namátkou lze jmenovat § 200e odst. 3 a 4 občanského soudního řádu nebo § 46 odst. 1 soudního řádu správního.

41. Celkově však lze říci, že problematická je koncepce § 11 ZVSÚ jako taková. Z ústavních východisek nastíněných shora se podává, že soudnictví je činnost, kterou u soudů vykonávají soudci; důvodem k tomu jsou garance osobní i věcné nezávislosti, jakož i osobní předpoklady a odborná úroveň soudce. Podíl dalších osob na výkonu soudnictví je výjimkou z tohoto pravidla, a je proto zapotřebí k ní přistupovat restriktivně (ve vztahu k vyšším soudním úředníkům viz výše citované usnesení sp. zn. III. ÚS 1531/09). Tato ústavní východiska nelze převracet naruby zákonnou úpravou, postavenou na principu, z něhož v podstatě vyplývá, že soudnictví mohou obecně vykonávat úředníci, krom několika málo případů, které jsou výslovně vyhrazeny soudci. Jsou proto rovněž nepřijatelná ideová východiska, která zmiňuje ve svém vyjádření Ministerstvo spravedlnosti a která zaznívají v důvodové zprávě, a sice že se má dosáhnout „zkvalitnění a zrychlení řízení zejména cestou přenesení výkonu co nejširšího rozsahu úkonů dosud vykonávaných soudci nebo státními zástupci na vyšší soudní úředníky a vyšší úředníky státního zastupitelství“, přičemž působnost jich obou má být omezena „v podstatě pouze výhradní působností soudce nebo státního zástupce. ... Působnost vyššího soudního úředníka je vymezena v maximální možné míře. Jeho působnost končí tam, kdy začíná výhradní zákonem stanovená působnost soudce. ... vytváří se tak předpoklady pro možnost maximálního odbřemenění soudců ...“.

42. Snaha o urychlení řízení a „odbřemenění“ soudců však má své limity a nesmí vést nikdy k tomu, aby se ze soudnictví stala prázdná forma. Soudnictví je povoláno k tomu, aby poskytovalo ochranu existujícím (tj. skutečným) subjektivním právům, a plní proto svou společenskou funkci jenom tehdy, pokud je způsobilé tohoto cíle dosahovat. K tomu, aby se věc projednala a rozhodla, je objektivně vždy zapotřebí vynaložit určitý čas a úsilí. Urychlovat řízení je možné zejména tam, kde jde o postupy, které nejsou nezbytné či jsou zbytečně formalizované a komplikované (obojí platí kupř. pro rozdělení soudní pravomoci mezi civilní a správní soudy při přezkumu rozhodnutí správních orgánů, příliš složitou a nepřehlednou úpravu věcné příslušnosti v civilním řízení soudním a na ni navazující postup); obdobně je možno připustit podíl jiných osob na výkonu soudnictví, pokud tím bude ulehčeno soudci od úkonů jednoduchých a rutinních. Urychlování a „odbřemeňování“ však nesmí ohrozit možnost řádného – a objektivně nutného – zjištění skutkového stavu a jeho právního posouzení, a to na nezbytné odborné úrovni s dostatečnými garancemi osobní a věcné nezávislosti.

43. To musí mít zákonodárce na zřeteli, upravuje-li účast jiných osob na výkonu soudnictví. Činnost soudce se dnes pochopitelně nemůže obejít bez součinnosti dalších osob, jimiž jsou právě vyšší soudní úředníci nebo asistenti soudců či další. Tyto osoby však mohou konat samostatně pouze úkony, které nepřekračují jejich pomocnou roli. Mohou se samozřejmě podílet i na úkonech jiných, uloží-li jim to soudce; tyto úkony ale toliko připravují, a soudce je pak musí učinit svým vlastním jménem, a tedy na svou vlastní odpovědnost.

44. Konečně je nutno zdůraznit, že i proti těm úkonům, jež lze vyššímu soudnímu úředníkovi svěřit, musí být zachována účinná možnost obrany. Platná právní úprava, která je obsažena v § 9 ZVSÚ, tomu však nevyhovuje. Proti rozhodnutí vyššího soudního úředníka v civilním řízení soudním a v trestním řízení je možno podat odvolání, resp. stížnost za podmínek stanovených občanským soudním řádem nebo trestním řádem. Znamená to tedy, že tam, kde kupř. odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně není vůbec přípustné, nelze ani rozhodnutí vyššího soudního úředníka napadnout odvoláním. V důsledku tak poslední slovo nemůže mít soud, ale vyšší soudní úředník, a to právě navzdory tomu, že soudnictví by mělo představovat ze své povahy činnost, kterou vykonávají soudci, a nikoliv úředníci.

45. Nelze rovněž přehlédnout, že vyšší soudní úředníci se mohou podílet též na úkonech soudu ve správním soudnictví (§ 10 odst. 3, § 11 ZVSÚ). V tomto případě však ZVSÚ zcela nepokrytě ignoruje jakoukoliv možnost obrany účastníků řízení; ve správním soudnictví zkrátka proti rozhodnutí vyššího soudního úředníka neexistuje obrana vůbec. Ustanovení § 9 odst. 1 ZVSÚ totiž hovoří o možnosti předsedy senátu rozhodnout o odvolání proti rozhodnutí vyššího soudního úředníka ve věcech občanskoprávních a obchodních, § 9 odst. 2 ZVSÚ pak zakotvuje obdobně možnost předsedy senátu rozhodnout o stížnosti proti rozhodnutí vydanému vyšším soudním úředníkem v trestním řízení.

46. Lze tedy shrnout, že § 10 a 11 ZVSÚ jsou ve vzájemném rozporu, neboť první z nich stojí na konstrukci, dle níž vyšší soudní úředník může provádět jenom to, co mu toto ustanovení svěčuje, druhý z nich naopak vychází z toho, že vyšší soudní úředník může vykonávat vše, kromě několika výslovně zapovězených úkonů. Tento rozpor není možno překlénout ani interpretací, jak bylo ukázáno shora na příkladech kvalifikované výzvy nebo směnečného platebního rozkazu (viz bod 39 odůvodnění). Dále se připomíná, že problematický je nejen vztah obou ustanovení, ale též § 11 ZVSÚ sám o sobě. Z podrobně popsanych ústavních východisek vyplývá, že soudnictví je činnost vykonávaná soudy a soudci, jejichž osobní a věcná nezávislost, odborná úroveň a osobní předpoklady jsou klíčovými funkčními atributy soudnictví právního státu. Zákon – jak činí § 11 ZVSÚ – nemůže toto ústavní pravidlo obracet naruby tím, že ze soudnictví učiní úřadování a soudcům zachová pouze nepatrný okruh úkonů, které vyšší soudní úředníci provádět nemohou. Není proto přijatelné návětí § 11 ZVSÚ, které místo naplnění Ústavou předpokládané výjimky z této výjimky činí v podstatě bezbřehé nekonkrétní pravidlo. Stejně tak není ústavně akceptovatelný obsah některých výjimek vypočtených v tomto ustanovení, resp. důsledky z nich plynoucí [k tomu viz shora pod bodem 41, v němž je poukázáno na to, že § 11 písm. a) a b) ZVSÚ mohou nastolit situaci, kdy v řízeních, v nichž se meritorně rozhoduje usnesením a není třeba nařizovat jednání, bude celé řízení v režii vyššího soudního úředníka (např. zmíněné příklady řízení o některých otázkách obchodních společností, družstev a jiných právnických osob)]. Z těchto důvodů Ústavní soud návrhu vyhověl a § 11 ZVSÚ dle § 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 48/2002 Sb., zrušil. S ohledem na to, aby zákonodárce měl k dispozici dostatečný časový prostor pro přípravu ústavně konformní úpravy činnosti vyšších soudních úředníků, stanovil Ústavní soud den zrušení § 11 ZVSÚ až na konec tohoto kalendářního roku, tj. k 31. 12. 2013.

47. *Obiter dictum* Ústavní soud připomíná, že s ohledem na princip vázanosti petitum návrhu mohlo být v tomto řízení zrušeno pouze ustanovení § 11 ZVSÚ. Ze shora podané argumentace je však zřejmé, že ústavně problematické je nejen toto ustanovení, ale též část obsahu § 10 ZVSÚ. Zákonodárce bude muset rovněž důkladně zvážit koncepci ustanovení § 12 ZVSÚ, jež se vztahuje k trestnímu řízení a které na první pohled může vyvolávat obdobné problémy, a konečně též vyřešit nedostatečnou ochranu plynoucí z ustanovení § 9, o níž byla řeč shora. Závěrem je nutno zdůraznit, že tento nálezh nemíní vyloučit vyšší soudní úředníky z podílu na výkonu soudnictví. Vyšší soudní úředník může pro soudce a na jeho odpovědnost jistě připravovat řadu procesních úkonů soudu; vykonávat tyto úkony svým jménem však vyšší soudní úředník může pouze v případech a za podmínek, které byly vyloženy shora (viz např. bod 35 odůvodnění tohoto nálezu).

48. Pokud jde o vliv tohoto zrušovacího nálezu na úkony učiněné vyššími soudními úředníky do vykonatelnosti nálezu, konstatuje se, že z důvodu právní jistoty se neuplatní ustanovení § 71 odst. 2

věty za středníkem zákona o Ústavním soudu a nároky plynoucí z těchto rozhodnutí mohou být předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce.

Předseda Ústavního soudu:
JUDr. **Rychetský** v. r.

Odlišná stanoviska podle § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zaujali k rozhodnutí pléna soudce Vladimír Kůrka a k jeho odůvodnění soudci Stanislav Balík a Jan Filip.

8 591449 089012
ISSN 1211-1244

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 289, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, tel.: 516 205 175, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku z předcházejícího roku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2013 činí 6 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné a objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 175, objednávkovo-knihkupci – 516 205 175, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej** – **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 319 045; **Čeb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Příbíkova, J. Švermy 14; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Olomouc:** Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14; **Otrokovice:** Ing. Kučerík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** ABONO s. r. o., Sportovců 1121, LEJHANEC, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 3:** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, K Červenému dvoru 24; **Praha 4:** Tiskárna Ministerstva vnitra, Bartůňkova 4; **Praha 6:** PERIODIKA, Komornická 6; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po-pá 7-12 hod., tel.: 286 888 382, e-mail: tiskovy.servis@top-dodavatel.cz, DOVOZ TISKU SUWECO CZ, Klečákova 347; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; **Přerov:** Jana Honková-YAHO-i-centrum, Komenského 38; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Zatec:** Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevídování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. čísle 516 205 175. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.